

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان کردستان

عنوان پروژه: استفاده از بخش های هوایی سیب زمینی در بلوک کامل خوراک در جیره بره های

نر پرواری

- شماره مصوب: ۹۵۰۷۶۳ - ۲۴-۵۳-۱۳-۰۶۰
- نام و نام خانوادگی نگارنده: صالح صالحی
- نام و نام خانوادگی مجری مسئول (اختصاص به پروژه ها و طرح های ملی و مشترک دارد):
- نام و نام خانوادگی مجری: صالح صالحی
- نام و نام خانوادگی همکاران: حسن فضائی، حمید رضا بهمنی، رحمن ابن عباسی، شیوا مفاخری، حمداله کمانگر، بدرالدین زارع، محمود ظهرابی
- نام و نام خانوادگی مشاور(ان):
- محل اجرا: استان کردستان، ایستگاه تحقیقات بز مرخز سقز
- تاریخ شروع: ۱۳۹۵ / ۱۲ / ۰۱
- مدت اجرا: ۲ سال و ماه
- ناشر: موسسه تحقیقات علوم دامی کشور
- شمارگان (تیراژ):
- تاریخ انتشار:
- این اثر در مورخ ۹۹/۴/۱۶ با شماره ۵۷۸۱۶ در مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی به ثبت رسیده است.
- حق چاپ محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی ها و نمودارها با ذکر ماخذ بلامانع است.

## چکیده:

با توجه به افزایش جمعیت و نیاز بیشتر به محصولات دامی و محدودیت منابع اصلی تولید از جمله زمین و آب برای تولید علوفه، استفاده از پس مانده‌های زراعی در تغذیه نشخوارکنندگان می‌تواند جایگزین مفیدی برای غلبه بر چالش سال‌های اخیر از جمله خشکسالی و کمبود علوفه باشد. از طرف دیگر با توجه به اینکه ۶۰ تا ۷۰ درصد هزینه‌های واحد دامداری را تغذیه به خود اختصاص می‌دهد لذا هرگونه بهبود در مدیریت تغذیه و بالا بردن راندمان در این بخش باعث افزایش بهره‌وری خواهد شد. این تحقیق به منظور به کارگیری بخش‌های هوایی گیاه سیب زمینی در تهیه بلوک کامل خوراک و استفاده بهینه از این پس ماند کشاورزی و همچنین کاهش هزینه‌های خوراک انجام گردید. تیمارهای آزمایشی شامل بلوک‌های خوراک کامل با نسبت‌های جایگزینی ۱۵، ۲۵ و ۳۵ درصد بخش‌های هوایی سیب زمینی در کل بلوک به ترتیب به عنوان تیمارهای اول، دوم و سوم، با سطوح انرژی و پروتئین یکسان بود. این آزمایش به مدت ۹۰ روز بر روی ۱۸ رأس بره نر هفت ماهه نژاد کردی منطقه دشت و با میانگین وزن ۳۲/۳ کیلوگرم در قالب طرح کاملاً تصادفی در سه تیمار و شش تکرار انجام شد. در این بررسی صفات رشد، مصرف خوراک و خصوصیات لاشه تیمارها بررسی گردید. نتایج این تحقیق نشان داد میانگین افزایش وزن روزانه در تیمارهای اول، دوم و سوم به ترتیب ۲۵۰، ۲۲۶ و ۲۱۳ گرم بود و از نظر آماری هر سه تیمار اختلاف معنی‌داری با یکدیگر داشتند ( $p < 0/05$ ). میانگین ماده خشک مصرفی روزانه در تیمارهای یک تا سه به ترتیب ۱/۶۲، ۱/۵۱ و ۱/۵۷ کیلوگرم بود که تفاوت بین تیمار اول و دوم معنی‌دار ( $p < 0/05$ ) ولی تیمار سوم تفاوت معنی‌داری با تیمار اول و دوم نداشت. میانگین ضریب تبدیل غذایی جیره‌های یک تا سه به ترتیب ۷/۸، ۸/۰ و ۸/۹ بود و تفاوت بین تیمارهای اول و دوم با تیمار سوم معنی‌دار بود ( $p < 0/05$ ). در بررسی خصوصیات لاشه تفاوت معنی‌داری بین تیمارها مشاهده نشد ( $p > 0/05$ ). بطور کلی با توجه به نتایج حاصله استفاده از شاخ و برگ سیب زمینی در تهیه بلوک‌های کامل خوراک جهت تغذیه بره‌های نر پرواری کردی منطقه دشت به میزان ۳۵ درصد کل جیره از نظر اقتصادی مقرون به صرفه بوده و توصیه می‌گردد.

**واژه‌های کلیدی:** بلوک خوراک کامل، بخش‌های هوایی سیب‌زمینی، عملکرد پروار